

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑ - ๒๔/๒๕๔๗

วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๗

เรื่อง ศาลปกครองส่งคำโต้แย้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธี
พิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่

ศาลปกครองกลาง ศาลปกครองสงขลาและศาลปกครองนครราชสีมา ส่งคำโต้แย้งของ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง รวม ๒๔ คำร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖๔ ว่า บทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖
หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ ดังนี้

คำร้องที่หนึ่ง นายสิทธิรัตน์ รัตนวิจารณ์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๗๑๒/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า เป็นผู้สมัคร
รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔
โดยได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร ได้หมายเลข ๑๕
พรรคเสรีธรรม ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดี ได้ประกาศผลการเลือกตั้งให้นายเสรี สาระนั้นท์ เป็นสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง
ต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ว่า นายเสรี สาระนั้นท์ ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบ
ผลการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ยกคำร้อง
ของผู้ฟ้องคดี จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อขอให้ศาล
มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ยกเลิกคำสั่งประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร

๒. มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่สอง นางพรรณประภา อินทวิทย์นันท์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๐๗/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ โดยได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดี ได้ประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ให้นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ว่า นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล ได้รับการเลือกตั้งโดยไม่สุจริตในการซื้อเสียง และพฤติกรรมส่อในทางทุจริตในวันเลือกตั้งและในวันนับคะแนน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับไม่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันตามมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้รับความเสียหาย เนื่องจากไม่สามารถเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล ได้ เพราะเกินกำหนด ๑ ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ประมวลข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการพิจารณาการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. เพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑๖๖/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๔

๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำคำร้องเรียนและคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดบุรีรัมย์ มาสอบสวนพิจารณาใหม่ให้ครบทุกคำร้อง เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่สาม นายโสรัจจ์ ดาศรี หัวหน้าพรรคไทยประชาธิปไตย ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ที่ ๒ และเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๘๖๔/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ ในปี ๒๕๔๔ คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๒,๑๘๗,๗๐๐ บาท แต่ต่อมาเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติให้ชะลอการจ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๔ รวมทั้งการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ประจำปี ๒๕๔๔ ของผู้ฟ้องคดี ไว้ก่อนจนกว่าจะสอบสวนกรณีร้องเรียนการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายจะได้ข้อยุติ แต่ในปี ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๑,๕๐๓,๘๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงได้จัดทำแผนงานและโครงการเพื่อเบิกเงินสนับสนุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๕ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ยอมโอนเงินเข้าบัญชีของผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่า มีปัญหาบางประการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งชะลอการเบิกจ่ายเงินประจำปี ๒๕๔๔

๒. เพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีระงับการดำเนินงานและการเบิกจ่ายเงินประจำปี ๒๕๔๕

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่สี่ นางสาวปาริชาติ ชาลีเครือ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๖๘๕/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรับรองการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ให้นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้วินิจฉัยคำร้องคัดค้าน

ของผู้ฟ้องคดีแต่มีได้แจ้งหรือชี้แจงให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด กลับประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ จำนวน ๑๒ จังหวัด ๑๔ เขตเลือกตั้ง โดยไม่มีเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนคำวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดีในสำนวนการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ

๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดีใหม่ให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยให้ยึดถือสำนวนอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ที่เพิกถอนสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ใบแดง)

๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิใหม่

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่ห้า นายถวิล ไพรสมนต์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๐/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓๔ กรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์ หมายเลข ๑๖ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งว่า นายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย หมายเลข ๗ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓๔ กรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีได้ร้องคัดค้านการเลือกตั้งเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งที่ ๓๔ จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศว่ามี ๑๔ เขตเลือกตั้งทั่วประเทศที่จะมีการเลือกตั้งใหม่ แต่ปรากฏว่า ไม่มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งที่ ๓๔ กรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องยังศาลปกครองกลาง เพื่อให้ศาลปกครองพิพากษาสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยกเลิกคำสั่งยกคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี เพื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้พิจารณาเพิกถอนการรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อไป

ศาลปกครองกลางได้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่หก นายศรัณย์ ศรัณย์เกตุ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๖๑/๒๕๔๔ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดอุดรธานี พรรคไทยรักไทย หมายเลข ๗ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ และได้คะแนนสูงสุดในเขตเลือกตั้ง แต่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งมีผู้ยื่นคำร้องต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงโดยรีบเร่ง จนผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำหลักฐานไปพิสูจน์กับคณะกรรมการตรวจสอบได้ ทำให้คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัย ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำวินิจฉัยสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่ง ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองกลางสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ศาลปกครองกลางมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๔ ไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๔ อุทธรณ์คำสั่งศาลปกครองกลางต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ศาลปกครองมีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ จึงมีคำสั่งให้รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการต่อไป

ศาลปกครองกลางได้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่เจ็ด นายตุลภาค ประเสริฐศิลป์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๕๖/๒๕๔๔ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น ต่อมา ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นแจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งดังนี้

๑. ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๒ (๑๓)

๒. ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิในการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเหมือนบุคคลอื่น ๆ ด้วยความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ

ศาลปกครองกลางได้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่แปด นายนิรันดร์ วีระธำรงค์ หัวหน้าพรรคพลังมหาชน ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ ๒ และคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๕๒๕/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยได้รับจดทะเบียนจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๑ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้จัดสรรเงินสนับสนุนเป็นรายปีจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัย ดังนี้

๑. ยกเลิกมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ได้มีมติให้ชะลอการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๒ ถึง ๒๕๔๔ ของผู้ฟ้องคดีและให้ส่งจ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดี

๒. ยกเลิกข้อ ๓ คำนิยาม “พรรคการเมือง” ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

๓. ยกเลิกข้อ ๒๔ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายเช่นกัน

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องเฉพาะข้อหาว่า มีมติให้ชะลอการเบิกจ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๒ ถึง ๒๕๔๔ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อหาว่า ข้อ ๒๔ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่รับฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำร้องที่เก้า รองศาสตราจารย์ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์ กับพวกรวม ๕ คน ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นเรื่องร้องเรียนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง กับพวกรวม ๓ คน ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ต่อมาคดีโอนมายังศาลปกครองกลางตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๖๕/๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมและอาจฝ่าฝืนต่อข้อบัญญัติของกฎหมาย จึงขอให้พิจารณาให้ความเป็นธรรมโดยขอให้ดำเนินการดังนี้

๑. สั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๔๓ ซึ่งให้ยกเลิกบัญชีรายชื่อผู้ฟ้องคดีทั้ง ๕

๒. สอบสวนการใช้อำนาจที่ไม่เหมาะสมและการออกคำสั่งที่อาจผิดกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี

๓. ขอให้ตรวจสอบคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๔๓ ว่ามีความเหมาะสมเป็นธรรมถูกต้องตามกฎหมายหรือขัดกับหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือไม่อย่างไร

๔. ขอให้พิจารณาสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีคนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อพิพาทในคดีนี้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเฉพาะข้อหาที่ฟ้องสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทรวงการคลังเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำร้องที่สิบ นายโกวิท สุรัสวดี ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๐๕/๒๕๔๔ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยมิชอบ ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า กรณีอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งอันมีสภาพเสร็จเด็ดขาด ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ จึงได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองกลางต่อศาลปกครองสูงสุด และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ กลับคำสั่งของศาลปกครองกลาง โดยให้รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไป

คำร้องที่สิบเอ็ด นายวัชรินทร์ เกตะวันดี ที่ ๑ นายวิม บุตรชัยงาม ที่ ๒ นายชัยกฤต กิตติอุดมพิทยา ที่ ๓ นายลอยลม จันทาสี ที่ ๔ พันตำรวจโท ทรงเดช ผาจันทร์ ที่ ๕ และนายประสิทธิ์ นนทการ ที่ ๖ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย ที่ ๒ และคณะกรรมการสภาการศึกษาวิชาการทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๒๗๒๔/๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. มีคำสั่งเพิกถอนการเลือกตั้ง การรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของจังหวัดเลย ที่เกี่ยวข้องกับผู้ร้องสอด

๒. มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของจังหวัดเลย ขึ้นใหม่แทนผู้ร้องสอด

๓. มีคำสั่งเพิกถอนหนังสือสภาการศึกษาวิชาการทหารที่ ๓๕/๔๒ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ และมีคำสั่งให้หนังสือฉบับดังกล่าวเป็นโมฆะ

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่สิบสอง นายณรงค์กร ชวาลสันตติ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๒๘/๒๕๔๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย และได้รับเลือกจากประชาชนให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ แต่เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาว่าเมื่อประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีได้จัดเลี้ยง และแจกเงินให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ ๑,๐๐๐ คน คนละ ๑๐๐ บาท ที่หมู่บ้านกกไธ ตำบลหนองไขว่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำวินิจฉัยและมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดีในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์ เขตเลือกตั้งที่ ๔ เป็นเวลา ๑ ปี

ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่สิบสาม นายมาโนช เต่งมณีวิวัฒน์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายธีรศักดิ์ วรรณสุต) ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๕๕๑/๒๕๔๔ ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งดังนี้

๑. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนคำสั่งที่ ๒๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๔ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร

ศาลปกครองกลาง เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร ก็โดยคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามคำนิยามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่อาจเป็นผู้ถูกฟ้องคดีนี้ได้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความและให้รับคำฟ้องเฉพาะในส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา

คำร้องที่สิบสี่ แพทย์หญิงวารุณี ภูริสัมบรรณ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๒๐๖/๒๕๔๕ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอ ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองพิจารณารณคดีที่ผู้ฟ้องคดีขอเอกสารหลักฐานดังกล่าวโดยเร็ว ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่สิบห้า นายวิวัฒน์ชัย โหตระไวศยะ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๘๗๗/๒๕๔๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ ในคราวประกาศเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อมานายจ่านงค์ โขธิสาโร ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งดังกล่าวได้ร้องคัดค้านการเลือกตั้งครั้งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีมติในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๕ ให้มีการนับคะแนนใหม่ ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้เพิกถอนรายงานผลการนับคะแนนใหม่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ ของคณะกรรมการนับคะแนนใหม่ ฉบับลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕

๒. ให้เพิกถอนมติการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๓๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เรื่อง ผลการนับคะแนนใหม่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ (วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕) เสียทั้งสิ้น

๓. ให้เพิกถอนประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการนับคะแนนใหม่ ซึ่งลงนามโดยผู้ถูกฟ้องคดี ฉบับลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เสียทั้งสิ้นโดยพลัน

๔. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ ให้แล้วเสร็จโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๕. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีร่วมกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๗๗๑,๕๖๒.๖๕ บาท (เจ็ดแสนเจ็ดหมื่นหนึ่งพันห้าร้อยหกสิบสองบาทหกสิบห้าสตางค์)

๖. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าฤชาธรรมเนียมแทนผู้ฟ้องคดีทั้งหมด

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่สิบหก นายสมเกียรติ กิตติธรรกุล ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๓๒๕/๒๕๔๕ ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดี ในสำนวนการเลือกตั้งจังหวัดกระบี่ เขต ๒

๒. ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งวินิจฉัยคำร้องคัดค้านใหม่ให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยยึดถือสำนวนอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ที่เพิกถอนสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ใบแดง)

๓. ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขต จังหวัดกระบี่ เขต ๒ ใหม่

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่สิบเจ็ด นายพรพรมธรรม นุสดี ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๓๕/๒๕๔๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดี เป็นหัวหน้าพรรคไทยมั่นคง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดนครสวรรค์ ขอให้ศาลปกครองกลางดำเนินการดังนี้

๑. มีคำสั่งว่าผู้ฟ้องคดีหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ไม่ต้องเปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันตามประกาศกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒. ขอให้สั่งว่าประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง “เรื่อง การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้ง” ข้อ ๘ ข้อ ๙ ฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ไม่ชอบหรือขัดหรือแย้งหรือละเมิดสิทธิและเสรีภาพหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพหรือไม่จำเป็นหรือเป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมุห์บัญชี

๓. ขอให้ศาลยกเลิกประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี เรื่อง “การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมุห์บัญชี” ข้อ ๘ ถึงข้อ ๑๔ ของประกาศ ฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ หรือทั้งฉบับ

ศาลปกครองกลางได้รับคำฟ้องไว้พิจารณา

คำร้องที่สิบแปด นางกานดา รัตนวิจารณ์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๖๘๒/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดี เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้มีคำสั่งยกเลิกการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ในเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด และประกาศผลการเลือกตั้งรับรองให้นายเกษม อุประ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายเลข ๕ พรรคความหวังใหม่ เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ไม่พิจารณาให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่สิบเก้า นายชาญ นามพิชญ์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองนครราชสีมา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๔๔๔/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ยื่นคำคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองนครราชสีมา โดยมีคำขอดังนี้

๑. ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ลต ๐๒๐๒/๔๓๕๗ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕

๒. ให้ศาลมีคำสั่งว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม และ

๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในเขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์

ศาลปกครองนครราชสีมา ได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่ยี่สิบ นายนิวัฒน์ ชุ่นสั้น ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองสงขลา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๐/๒๕๔๔ โดยฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกประกาศรับสมัครบุคคลเข้ารับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งหรือคำพิพากษา ดังนี้

๑. สั่งให้ยกเลิกระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๔ และระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๔

๒. สั่งให้ยกเลิกประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๔ เกี่ยวกับรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง

๓. ยกเลิกประกาศหรือคำสั่งใดๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังทั้งหมดและขอให้ดำเนินการใหม่

๔. ลงโทษทางวินัยแก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่รับคำร้องเรียนแล้วละเลย เพิกเฉย ไม่ดำเนินการใดๆ

ศาลปกครองสงขลาพิเคราะห์แล้ว มีคำสั่งรับคำขอข้อ (๑) และข้อ (๒) ไว้พิจารณาและไม่รับฟ้องตามคำขอข้อ (๓) และข้อ (๔) ไว้พิจารณา

คำร้องที่ยี่สิบเอ็ด แพทย์หญิงวารุณี ภูริสัมบรรณ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๕๕๘/๒๕๔๔ โดยฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรี ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยกเลิกบัญชีรายชื่อทำให้ตนเองพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรีโดยไม่ได้ระบุนความผิดให้ตนเองทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาและคำสั่ง ดังต่อไปนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งที่มีผลให้ผู้ฟ้องคดีถูกปลดออกจากตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรี เพื่อให้ผู้ฟ้องคดียังคงดำรงตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรีอยู่

๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปิดเผยข้อมูลกล่าวหาการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดี โดย

๒.๑ เปิดเผยแพร่เอกสารที่มีผู้รายงานการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีทุกชิ้นที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ เปิดเผยรายชื่อผู้รายงานการกระทำความผิดทุกคน รวมทั้งวัน เวลา สถานที่ที่ระบุนการกระทำความผิด

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่ยี่สิบสอง นายจรัสพงษ์ เลหาประดิษฐ์สกุล ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลบางเมือง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๕๖๕/๒๕๔๖ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางเมือง ตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจะมีการเลือกตั้งในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๖ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบหลักฐานของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงไม่ประกาศชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ผู้ฟ้องคดีจึงได้ร้องคัดค้านต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรปราการได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งดังนี้

๑. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งโดยด่วน
๒. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา

คำร้องที่ยี่สิบสาม นายเชาวพันธ์ เขียวสะอาด ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๑ ราย ต่อศาลปกครองนครราชสีมา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๓/๒๕๔๖ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นประธานสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๕ พรรคความหวังใหม่มีมติยุบพรรค ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกพรรคตลอดจนกรรมการสาขาพรรคทั่วประเทศสิ้นสมาชิกภาพ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ จึงมีความเห็นให้ผู้ฟ้องคดีและคณะกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายใน ๓๐ วัน ซึ่งครบกำหนดในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ส่งหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบและผู้ฟ้องคดีได้รับทราบเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕

ผู้ฟ้องคดีทำหนังสือขอขยายเวลายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินออกไปเป็นเวลา ๔๕ วัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีขยายเวลาตามที่ขอ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้ง ๑๑ ราย เป็นการใช้อุบายโดยไม่ชอบขาดความรอบรู้ ในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จึงได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองนครราชสีมา โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังต่อไปนี้

๑. การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีและกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ ขยายระยะเวลาขึ้นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นการใช้อุปินิจที่มีชอบ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกคำสั่ง

๒. การแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีและกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดรายดำเนินการถอนคำร้องทุกข์หรือถอนฟ้องผู้ฟ้องคดี และกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕

ศาลปกครองนครราชสีมาได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาเฉพาะในข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗

คำร้องที่ยื่นสืบ นายไพศาล ลับบัวงาม ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๒๕/๒๕๕๖ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ซึ่งได้ปฏิบัติงานในหน้าที่มาเป็นระยะเวลากว่า ๕ เดือน จนกระทั่งวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรีนั้น เป็นการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีฝ่ายเดียว ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองกลาง เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนมติและคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๓๕/๒๕๕๖ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี

๒. ให้การแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุดใหม่เป็นโมฆะ

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา

คณะกรรมการการเลือกตั้งให้การต่อสู้คดีตามคำร้องทั้งสิบสี่คำร้องว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรอิสระที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการเลือกตั้งมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการซึ่งเป็นอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนด มีสภาพเสร็จเด็ดขาด ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรอิสระ รัฐบาลไม่สามารถควบคุมดูแลหรือสั่งการได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดไปแล้วย่อมเป็นอำนาจอิสระเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องต่อศาลปกครองไม่ได้ และเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

และหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีเจตนาให้การวินิจฉัยชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นที่สุดและเด็ดขาด เพราะหากเจตนารมณ์ของกฎหมายให้อำนาจแก่ศาลใดโดยเฉพาะแล้วก็จะบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ประกอบกับศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยรับรองเกี่ยวกับเรื่องอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีไว้แล้วตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๓ และที่ ๒๔/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๓ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวถือเป็นเด็ดขาดตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นอกจากนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้โต้แย้งว่า มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่าที่มาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ได้กำหนดว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล กับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติคำว่า หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าจะต้องเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในการกำกับดูแลของรัฐบาลเท่านั้น แต่มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติคำว่า หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยไม่ได้ระบุว่าจะต้องเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในการกำกับดูแลของรัฐบาล ทำให้ความหมายของคำว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ มีความหมายรวมถึงหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในการกำกับดูแลของรัฐบาลด้วย ประกอบกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้องทั้งสี่สืบสี่คำร้องแล้ว เห็นว่า ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยเป็นประเด็นเดียวกัน จึงให้รวมพิจารณาคำร้องทั้งสี่สืบสี่คำร้องเข้าด้วยกัน

ข้อพิจารณาเบื้องต้น คำร้องดังกล่าวเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติไว้ ดังนี้ “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำร้องทั้งยี่สิบสี่คำร้องคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นคู่ความในฐานะผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งศาลปกครองจะใช้บังคับแก่คดีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ โดยขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น และศาลปกครองได้สั่งให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็น ข้อโต้แย้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีตามคำร้องทั้งยี่สิบสี่คำร้อง จึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องทั้งหมดไว้พิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องทั้งยี่สิบสี่คำร้อง คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับประเด็นตามคำร้อง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๑ และมาตรา ๒๗๖ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๗๑ “ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น”

มาตรา ๒๗๖ “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น และจะมีศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ด้วยก็ได้”

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๓ “ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า

- (๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง
- (๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการ ออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล และ
- (๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๑) หรือ (๒)

“คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

“ตุลาการศาลปกครอง” หมายความว่า ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น

“ก.ศป.” หมายความว่า คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี และให้หมายความรวมถึงบุคคล หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องสอด ไม่ว่าจะโดยความสมัครใจเอง หรือโดยถูกคำสั่งศาลปกครองเรียกเข้ามาในคดี ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้นและเพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินกระบวนการพิจารณา ให้รวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทนด้วย

“คำฟ้อง” หมายความว่า การเสนอข้อหาต่อศาลไม่ว่าจะได้เสนอต่อศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุด ไม่ว่าจะได้เสนอในขณะที่เริ่มคดีโดยคำฟ้องหรือคำร้องขอ หรือเสนอในภายหลังโดยคำฟ้องเพิ่มเติมหรือแก้ไข หรือฟ้องแย้ง หรือโดยสอดเข้ามาในคดีไม่ว่าด้วยความสมัครใจ หรือถูกบังคับ หรือโดยมีคำขอให้พิจารณาใหม่

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“สัญญาทางปกครอง” หมายความว่ารวมถึง สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ”

มาตรา ๕ “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง
เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น”

มาตรา ๔๒ “ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง ตามมาตรา ๕ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้นต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ซึ่งศาลปกครองเห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายทั้ง ๓ มาตราดังกล่าวให้อำนาจศาลปกครองรับฟ้องคดีที่มีผู้ฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวม ๒๔ คดี ต่อศาลปกครองได้ แม้ว่าตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ไม่มีข้อความที่ระบุว่าจะต้องเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล เหมือนกับข้อความที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ ที่วางหลักเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองต้องเป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกันก็ตาม ในประเด็นนี้ เห็นว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ เป็นบทนิยามซึ่งรวมความหมายของคำว่า “หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” เพื่ออธิบายความหมายของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเท่านั้น สำหรับมาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยเขตอำนาจของศาลปกครองและผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่อาศัยนิยามคำว่า “หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ว่าบทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ดังกล่าวไม่มีข้อความว่า “อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแล

ของรัฐบาล” มิใช่สาระสำคัญเนื่องจากอำนาจของศาลปกครองไม่มีผลครอบคลุมถึงองค์กรและการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีลักษณะเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ เช่น อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ตามคำวินิจฉัยที่ ๕๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ ว่า การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย ตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ถือเป็นยุติ เป็นต้น อย่างไรก็ตามองค์กรที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ อาจถูกดำเนินคดีทางศาลได้ หากการใช้อำนาจขององค์กรดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจทางการบริหารหรือทางปกครองตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ซึ่งลักษณะขององค์กรที่ใช้อำนาจทางการบริหารหรือทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าอยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงไม่จำเป็นต้องระบุว่าเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล เนื่องจากสามารถพิจารณาลักษณะขององค์กรและการใช้อำนาจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ